T077 BL VII (32) 1442 Căn Bản Thuyết Nhất Thiết Hữu Bộ Tỳ Nại Da Q32

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 32
450

CAÊN BAÛN THUYEÁT
NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA
QUYEÅN 32

Hoïc Xöù Thöù Hai Möôi Moát: TAÊNG KHOÂNG SAI VOÄI GIAÙO THOÏ BÍ SOÂ NI (Tieáp Theo)

Luùc ñoù caùc Bí-soâ vaãn coøn nghi thænh hoûi Theá toân: “Theá toân, taïi sao Bí-soâ Ngu-loä chæ nhôn moät ít giaùo giôùi töï phaùt chaùnh caàn, mau choùng ra khoûi sanh töû chöùng ñöôïc cöùu caùnh Nieát-baøn?”, Phaät noùi: “Naøy caùc Bí-soâ, chaúng phaûi ngaøy nay Bí-soâ Ngu-loä chæ nhôn moät ít giaùo giôùi maø ñöôïc chöùng ngoä, trong ñôøi quaù khöù cuõng ñaõ nhôn moät lôøi daïy baûo töï phaùt chaùnh caàn trôû thaønh moät ngöôøi giaøu coù soáng trong an laïc. Caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa trong moät thoân xoùm noï coù moät tröôûng giaû giaøu coù, cöôùi vôï khoâng bao laâu sau sanh ñöôïc moät ñöùa con trai..., tröôûng giaû noùi vôùi vôï:”Chuùng ta nay coù con chi duøng seõ nhieàu hôn tröôùc, ta muoán vaøo trong bieån caû tìm caàu chaâu baùu”, ngöôøi vôï ñoàng yù, tröôûng giaû suy nghó: “Neáu ta ñeå laïi nhieàu tieàn baïc sôï vôï ta tieâu xaøi phung phí laøm ñieàu phi phaùp”. Do suy nghó nhö vaäy neân oâng chæ ñeå laïi ít tieàn baïc roài ñem soá cuûa caûi coøn laïi gôûi cho moät thöông chuû laø baïn tri thöùc vaø daën doø: “Toâi nay ra bieån tìm caàu chaâu baùu chöa bieát ñöôïc ngaøy trôû veà, neáu vôï toâi ôû nhaø coù thieáu thoán veà côm aùo thì baïn haõy laáy soá tieàn naøy trôï caáp”. Khoâng ngôø laàn ra bieån naøy gaëp baõo nhaän chìm thuyeàn neân tröôûng giaû khoâng theå trôû veà ñöôïc nöõa, vò thöông chuû kia cuõng queân lôøi daën doø tröôùc luùc ra ñi cuûa tröôûng giaû neân luùc voï cuûa tröôûng giaû gaëp khoù khaên phaûi nhôø thaân toäc giuùp ñôõ vaø töï kieám soáng ñeå nuoâi con khoân lôùn. Ñeán khi khoân lôùn ñöùa con hoûi meï: “Toå phuï cuûa con tröôùc kia laøm ngheà gì?”, ngöôøi meï nghe roài lieàn suy nghó: “Neáu ta noùi toå phuï laø thöông chuû ñaõ ñi ra bieån tìm caàu chaâu baùu thì noù cuõng seõ ñi ra bieån gioáng nhö cha noù khoâng theå trôû veà, ta seõ phaûi coâ khoå nöõa”, nghó roài lieàn noùi vôùi con: “Toå phuï cuûa con laø

thöông buoân", ngöôøi con noùi: "Meï haõy cho con tieàn ñeå con ra buoân baùn", ngöôøi meï noùi: "Meï laøm gì coù tieàn, cuõng khoâng coù tö trang gì ñeå toaïi sôû caàu cuûa con, nhöng meï bieát cha con coù moät ngöôøi baïn tri thöùc laø moät thöông chuû, con haõy ñeán ñoù tìm caàu taøi vaät roài tuøy yù kinh doanh". Ngöôøi con nghe lôøi meï ñeán choã thöông chuû gaëp luùc ñoù nhaø cuûa thöông chuû coù ngöôøi laáy tieàn khieán oâng ba laàn maát lôøi neân oâng ñang giaän döõ quôû traùch, ngöôøi con trai naøy khoâng theå xin vaøo gaëp ñöôïc coøn ñöùng beân ngoaøi, thaáy ñöùa tôù gaùi töø trong nhaø mang con chuoät cheát ra ngoaøi vaát boû, luùc ñoù thöông chuû lieàn noùi vôùi ngöôøi laáy tieàn: "Ngöôi neân bieát, ngöôøi bieát tính toaùn caàu lôïi treân theá gian naøy coù theå nhôn moät con chuoät cheát maø ñöùa tôù gaùi vöøa ñem vaát boû, laøm cho saûn nghieäp ñöôïc höng thònh". Ngöôøi con trai naøy ñöùng beân ngoaøi nghe ñöôïc lôøi noùi naøy ieàn suy nghó: "Neáu lôøi thöông chuû laø khoâng hö doái thì coù theå nhôn con chuoät cheát naøy laøm cho saûn nghieäp ñöôïc höng thònh cuõng neân", nghó roài lieàn löôïm laïi con chuoät cheát maø ñöùa tôù gaùi vöøa vaát boû ñem ra chôï, thaáy coù moät con meøo ñoùi bò coät vaøo caây coät lieàn ñöa con chuoät cheát ñeán tröôùc maët con meøo, con meøo lieàn nhaûy nhoùt keâu leân, ngöôøi chuû cuûa con meøo noùi: "Caäu haõy ñöa con chuoät cho con meøo", ngöôøi con trai naøy noùi: "Haù duøng moät lôøi noùi maø ñoåi ñöôïc vaät cuûa ngöôøi khaùc ö, oâng neáu traû tieàn toâi seõ ñöa con chuoät", ngöôøi chuû con meøo beøn ñöa baùt ñaäu ñeå ñoåi laáy con chuoät cheát cho con meøo. Ngöôøi con trai ñem baùt ñaäu rang chín roài suy nghó: "Neáu ta aên heát thì vaãn hoaøn tay traéng", nghó roài lieàn caàm boïc ñaäu rang vaø moät bình nöôùc ñi ra ngoaøi thoân ñeán choã nhöõng ngöôøi ñoán cuûi thöôøng nghæ chaân ñôïi hoï trôû veà môøi hoï aên ñaäu rang vaø uoáng nöôùc, hoï hoûi: "Em muoán ñi ñaâu?", ñaùp: "Muoán ñi löôïm cuûi", moïi ngöôøi noùi: "Chuùng toâi saùng sôùm ra khoûi thaønh giôø naøy môùi trôû veà, neáu giôø naøy em ñi thì vaát vaû maø khoâng ñöôïc gì, thoâi thì chuùng toâi trích bôùt moät ít cuûi ñeàn ñaùp soá ñaäu rang cuûa em". Ngöôøi con trai nhaän laáy soá cuûi naøy mang ra chôï baùn ñöôïc ít tieàn, mua laïi ñaäu ñem rang roài mang theo bình nöôùc ñeán choã hoâm tröôùc ñôïi nhöõng ngöôøi ñoán cuûi trôû veà, cöù nhö theá moãi ngaøy daàn daàn ngöôøi con trai naøy kieám ñöôïc moät soá tieàn, luùc ñoù chaøng trai naøy noùi vôùi nhöõng ngöôøi ñoán cuûi: "Caùc anh ñoán ñöôïc cuûi khoâng caàn gaùnh ra chôï neân gaùnh vaøo nhaø toâi, toâi seõ traû tieàn moät laàn cho caùc anh". Nhöõng ngöôøi ñoán cuûi baèng loøng vieäc mua baùn naøy, thôøi gian sau gaëp luùc trôøi möa lieân tieáp baûy ngaøy, cuûi huùt neân leân giaù cao, chaøng trai ñöôïc lôøi to lieàn suy nghó: "Ta tuy kieám lôøi ñöôïc nhieàu nhöng ñaây khoâng phaûi laø vieäc laøm laâu daøi, vì ngöôøi baùn cuûi bò ngöôøi khaùc coi thöôøng". Vôùi soá tieàn kieám ñöôïc chaøng trai lieàn môû moät cöûa haøng nhoû baùn taïp hoùa, lôïi nhuaän ngaøy moät nhieàu

hôn, sau ñoù chaøng trai ñoåi thaønh cöûa haøng baùn höông, lôïi nhuaän taêng gaáp boäi, chaøng trai laïi ñoåi sang mua baùn vaøng lôïi töùc caøng nhieàu theâm daàn daàn laán aùp caùc cöûa hieäu khaùc khieán caùc thöông buoân ganh gheùt ban cho danh hieäu laø chuû tieäm vaøng con chuoät, hoï baøn tính vôùi nhau: “Chuû tieäm vaøng con chuoät naøy laán aùp caùc cöûa hieäu cuûa chuùng ta, chuùng ta neân ñeán khieâu khích oâng ta vaøo bieån tìm chaâu baùu khieán cho oâng ta bò cheát chìm trong bieån khoâng theå trôû veà”. Caùc thöông buoân cuøng ñeán choã chuû tieäm vaøng con chuoät baøn taùn coá yù cho chaøng trai nghe thaáy: “Treân theá gian naøy nhaø naøo khoâng coù con keá thöøa thì saûn nghieäp ngaøy moät luïn baïi, ví nhö coù ngöôøi tröôùc kia côûi voi sau laïi côûi ngöïa, boû ngöïa laïi ñi xe ñaåy, sau ñoù boû xe ñaåy ñi boä. OÂng chuû tieäm vaøng con chuoät naøy cuõng vaäy, toå phuï laø thöông chuû ra bieån tìm caàu chaâu baùu maø ngöôøi con laïi baét ñaàu töø baùn ñaäu rang keá baùn cuûi, sau ñoù môû cöûa haøng nhoû buoân baùn cho ñeán cöûa tieäm vaøng vaát vaû kieám soáng”. Chaøng trai nghe ñöôïc nhöõng lôøi naøy lieàn veà nhaø hoûi meï: “Coù phaûi toå phuï cuûa con laø moät thöông chuû ñaõ töøng vaøo bieån caû tìm caàu chaâu baùu khoâng haû meï?”, ngöôøi meï nghe roài lieàn suy nghó: “Chaéc laø con ta nghe ngöôøi khaùc noùi cho bieát, ta nay khoâng neân löøa doái noù nöõa”, nghó roài lieàn noùi söï thaät cho con nghe, chaøng trai nghe roài lieàn muoán vaøo bieån tìm chaâu baùu nhö cha nhöng ngöôøi meï khoâng cho, thôøi gian sau laïi xin meï cho pheùp ñi ra bieån, ngöôøi meï bieát yù con ñaõ quyeát ñònh khoâng theå ngaên caûn ñöôïc beøn ñoàng yù cho con ra bieån. Chaøng trai lieàn ra thoâng caùo khaép trong thaønh aáp: “Neáu ai muoán cuøng vaøo bieån tìm caàu chaâu baùu vôùi chuû tieäm vaøng con chuoät thì seõ khoûi ñoùng thueá vaø trôû veà an oån. Ai muoán ñi thì chuaån bò ñaày ñuû haønh lyù vaø haøng hoùa ñôïi ngaøy leân ñöôøng”. Luùc ñoù coù naêm traêm thöông nhôn muoán thaùp tuøng theo, chaøng trai thöông chuû vaøo ngaøy giôø toát cuøng ñoaøn thöông nhôn vaän chuyeån haøng hoùa ra cöûa bieån ñeå leân thuyeàn, ñeán nôi thaáy bieån meânh moâng hoï ñaâm lo sôï thoái chí muoán trôû veà, thöông chuû thaáy vaäy lieàn noùi vôùi thuyeàn tröôûng: “OÂng haõy ñem söï thaät noùi cho moïi ngöôøi bieát chaâu baùu trong bieån caû nhieàu nhö theá naøo”, thuyeàn tröôûng lieàn noùi vôùi moïi ngöôøi: “Moïi ngöôøi haõy laéng nghe, trong bieån caû naøy coù raát nhieàu chaâu baùu nhö Ma ni, Chôn chaâu, Löu ly, San hoâ… khoâng phaûi moät loaïi. Caùc vò neáu vaøo bieån tìm ñöôïc nhöõng chaâu baùu naøy thì thoï höôûng troïn ñôøi, cha meï voï con thaân toäc khoâng coøn cöïc khoå nöõa, laïi coøn coù theå cuùng döôøng sa moân, Baø-la-moân ñeå ñöôïc sanh vaøo ñöôøng laønh, quaû baøo tuøy theo yù muoán hoaëc ñöôïc sanh leân coõi trôøi thoï phöôùc laïc… Neáu ai öa thích nhöõng ñieàu treân thì haõy leân thuyeàn cuøng chuùng toâi vaøo bieån caû”. Thöôøng tình heã nghe noùi ñöôïc giaøu sang thì ai cuõng vui thích neân toaøn boä caùc

thöông nhaân ñeàu böôùc leân thuyeàn. Thaáy ngöôøi ñoâng thuyeàn naëng thöông chuû lieàn suy nghó: “Ñaõ khuyeân leân thuyeàn laøm sao khieán hoï xuoáng bôùt”,

nghó roài lieàn noùi vôùi thuyeàn tröôûng: “OÂng nay neân noùi qua vieäc hoïa hoaïn trong bieån caû”, thuyeàn tröôûng lieàn noùi vôùi moïi ngöôøi: “Caùc vò laéng nghe, trong bieån caû laïi coù ñaïi khuûng boá nhö ñaïi ngö Ma kieät coù theå nuoát caû chieác thuyeàn, neáu gaëp soùng to gioù baõo ñaùnh gaõy coät buoàm, laät uùp chieác thuyeàn xuoáng bieån; coøn coù haûi taëc coù theå ñeán ñaùnh cöôùp thuyeàn gieát ngöôøi cöôùp cuûa… khieán chuùng ta khoâng theå trôû veà gaëp laïi cha meï toân thaân… Caùc vò haõy suy nghó laïi”. Soá ngöôøi thieáu duõng khí khieáp nhöôïc nghe roài voäi vaû xuoáng thuyeàn neân thuyeàn ñöôïc nheï bôùt, thuyeàn tröôûng ra lònh nhoå neo, thuyeàn thuaän buoàm xuoâi gioù löôùt soùng nhö maây bay, khoâng bao laâu sau ñeán ñöôïc baûo chaâu an oån. Thuyeàn tröôûng noùi vôùi moïi ngöôøi: “Treân baûo chaâu naøy löu ly giaû cuøng löu ly thaät gioáng nhau, caùc vò neân xem xeùt kyõ roài haõy laáy ñöøng ñeå trôû veà boån xöù phaûi hoái haän. Laïi nöõa treân baûo chaâu naøy coù loaøi La-saùt Minh haïc khi gaëp ngöôøi seõ phöông tieän noùi lôøi im dòu meâ hoaëc loøng ngöôøi laøm cho caùc vò maát maïng. Laïi nöõa treân baûo chaâu naøy coù loaïi traùi aên seõ bò say suoát trong baûy ngaøy khoâng theå tænh daäy, caùc vò neân caån thaän ñeà phoøng. Laïi nöõa treân baûo chaâu naøy coù loaøi phi nhôn nöông ôû, trong baûy ngaøy ñaàu cho chuùng ta tuøy yù nhöng sau baûy ngaøy seõ noåi gioù to phaù huûy thöông thuyeàn”. Moïi ngöôøi nghe roài ñeáu caûnh giaùc ñeà phoøng, sau khi laáy ñöôïc nhieàu chaâu baùu chaát leân thuyeàn, thuyeàn tröôûng cho nhoå neo trôû veà boån xöù. Thuyeàn chuû ra bieån tìm chaâu baùu nhö vaäy ñeán baûy laàn thaûy ñeàu an oån trôû veà, moät hoâm ngöôøi meï baûo con: “Con nay neân cöôùi vôï ñeå oån ñònh gia nghieäp”, ngöôøi con noùi: “Ñôïi con traû nôï xong seõ laøm theo yù meï”, ngöôøi meï hoûi: “Toå phuï con tröôùc kia ñaâu coù maéc nôï ai, vì sao con laïi noùi ñôïi con traû heát nôï?”, ngöôøi con noùi: “Con töï bieát coù”. Sau ñoù chaøng trai naøy ñem töù baûo laøm thaønh boán con chuoät roài duøng maâm baèng baïc ñöïng ñaày luùa baèng vaøng, cuoái cuøng ñaët boán con chuoät töù baûo leân treân böng tôùi nhaø thöông chuû maø mình ñaõ ñeán tröôùc kia. Luùc ñoù vò thöông chuû naøy ñang cuøng nhieàu ngöôøi baïn noùi veà oâng chuû tieäm vaøng con chuoät: “Caùc vò bieát khoâng, oâng chuû tieäm vaøng con chuoät naøy coù ñaïi phöôùc ñöùc, ngoùi ñaù ñeán vôùi oâng ta ñeàu thaønh vaøng baïc…”, vöøa noùi ñeán ñoù thì ngöôøi giöõ cöûa böôùc vaøo baùo laø coù oâng chuû tieäm vaøng con chuoät xin ñöôïc gaëp. Thöông chuû baûo môøi vaøo, chaøng trai böng maâm baïc ñöïng luùa vaøng vôùi boán con chuoät töù baûo ñeán tröôùc maët thöông chuû noùi: “Ñaây laø con chuoät goác cuûa thöông chuû vaø lôïi töùc cuûa noù, xin thöông chuû nhaän cho”. Thöông chuû noùi: “Toâi khoâng heà nhôù coù cho oâng vay tieàn, côù sao hoâm nay noùi laø traû goác laãn laõi?”, chaøng

trai noùi: “Toâi töï nhôù raát roõ”, noùi roài lieàn keå laïi nhaân duyeân con chuoät cheát ñem vaát boû ôû nhaø thöông chuû tröôùc ñoù, thöông chuû nghe roài lieàn hoûi: “Caäu chính laø con trai cuûa tröôûng giaû phaûi khoâng?”, ñaùp phaûi, thöông chuû noùi: “Neáu caäu chính laø con trai cuûa ngöôøi baïn coá tri thì toâi môùi laø

ngöôøi traû laïi cuûa caûi cho caäu, ñaâu coù chuyeän caäu traû nôï cho toâi. Tröôùc khi cha caäu ñi ra bieån coù gôûi moät soá cuûa caûi cho toâi... nay ñaõ ñeán luùc toâi hoaøn laïi cho caäu". Sau ñoù thöông chuû ñem tröôûng nöõ cuûa mình gaû cho chaøng trai laøm vôï. "Naøy caùc Bí-soâ, thöông chuû xöa kia chính laø thaân ta, oâng chuû tieäm vaøng con chuoät chính laø Ngu-loä. Xöa kia ta noùi moät caâu lieân quan tôùi con chuoät cheát laøm nhôn giuùp cho chaøng trai trôû thaønh ngöôøi giaøu coù; ngaøy nay ta giaùo thoï vaøi lôøi laïi laøm nhôn khieán Ngu-loä töï sieâng naêng ñoaïn tröø phieàn naõo, ra khoûi bieån sanh töû, thaønh töïu quaû thaéng dieäu, chöùng cöùu caùnh Nieát-baøn". Thôøi gian sau coù moät ñaïi Y vöông ôû thaønh Vöông xaù teân laø Thò phöôïc ca nghe bieát cuï thoï Ngu-loä laø ngöôøi heát söùc ngu ñoän nhöng chöa bieát cuï thoï naøy ñaõ chöùng Thaùnh quaû, Y vöông suy nghó: "Neáu Theá toân ñeán ñaây ta seõ thænh Phaät vaø Taêng ñeán nhaø thoï thöïc chæ tröø cuï thoï Ngu- loä". Luùc ñoù Theá toân vì muoán hoùa ñoä höõu tình neân töø thaønh Thaát-la-phieät du haønh ñeán thaønh Vöông xaù truï trong Truùc laâm beân ao Yeát-lan-ñaïc- ca. Y vöông nghe tin naøy lieàn ñeán Truùc laâm ñaûnh leã Phaät roài ngoài moät beân, Phaät noùi phaùp yeáu chæ daïy ñöôïc lôïi hæ roài, Y vöông lieàn baïch Phaät: "Theá toân, con xin thænh Theá toân vaø taêng giaø saùng mai ñeán nhaø con thoï thöïc", Theá toân im laëng nhaän lôøi, Y vöông ñaûnh leã roái lui ra ñeán choã cuï thoï A-nan-ñaøø baïch: "Ñaïi ñöùc, con vöøa thænh Phaät vaø taêng saùng mai ñeán nhaø con thoï thöïc, tröôùc oai ñöùc cuûa Phaät con khoâng daùm noùi laø tröø cuï thoï Ngu-loä", A-nan-ñaø noùi: "Tuøy taâm Y vöông maø phöôùc ñöôïc taêng tröôûng". Sau khi Y vöông ra veà, A-nan-ñaø ñeán choã Ngu-loä noùi: "Cuï thoï thoâng caûm, saùng mai Y vöông thænh Phaät vaø taêng ñeán nhaø thoï thöïc nhöng noùi chæ tröø cuï thoï", Ngu-loä nghe roài lieàn noùi: "Tuøy taâm Y vöông maø phöôùc ñöôïc taêng tröôûng". Y vöông trôû veà ngay trong ñeâm aáy chuaån bò ñaày ñuû caùc moùn aên thöôïng dieäu ñeå cuùng döôøng, saùng ngaøy traûi toøa ñeå nöôùc röûa chaân roài cho söùa giaû ñeán baùo laø thôøi ñeán. Theá toân saùng sôùm ñaép y mang baùt cuøng Ñaïi chuùng, tröø Ngu-loä, ñi ñeán nhaø Y vöông, sau khi an toïa roài Phaät baûo A-nan-ñaø chöøa moät choã ngoài cho Ngu-loä. Luùc ñoù Y vöông böng baùt vaøng ñöïng nöôùc tinh khieát môøi Phaät vaø taêng, nhöng Phaät khoâng chòu thoï duïng, Y vöông baïch Phaät: "Vì sao Theá toân khoâng thoï duïng nöôùc uoáng naøy?", Phaät noùi: "Naøy Y vöông, vì Taêng chöa coù maët

ñaày ñuû", Y vöông hoûi: "Haõy coøn vò naøo chöa ñeán?", Phaät noùi: "Bí-soâ Ngu-loä chöa ñeán", Y vöông noùi: "Con khoâng coù thænh môøi vò aáy", Phaät noùi: "Naøy Y vöông, haù chaúng phaûi oâng ñaõ thænh ta vaø taêng ñeán thoï thöïc hay sao?", ñaùp: "Con ñaõ thænh Phaät vaø Taêng ñeán nhaø con thoï thöïc", Phaät noùi: "Naøy Y vöông, Bí-soâ Ngu-loä ôû ngoaøi soá Taêng chuùng hay sao?", ñaùp: "Vò aáy khoâng ôû ngoaøi soá Taêng chuùng", Phaät noùi: "Vaäy thì neân cho ngöôøi ñeán môøi Ngu-loä" , Thò phöôïc ca nghe roài lieàn suy nghó: "Vì kính Phaät neân ta sai ngöôøi ñeán môøi chöù khoâng do toân troïng maø cuùng döôøng", nghó roài lieàn baûo söù giaû ñeán

Truùc laâm môøi cuï thoï Ngu-loä. Luùc ñoù Ngu-loä trong Truùc laâm bieát ñöôïc yù nghó cuûa Y vöông lieàn hoùa laøm 1hai traêm naêm möôi vò Bí-soâ gioáng nhö Ngu-loä, khi söù giaû ñeán nôi môøi Ngu-loä thaáy caùc Bí-soâ naøy ñeàu gioáng nhau khoâng bieát ai laø Ngu-loä lieàn trôû veà baùo laïi, Phaät lieàn baûo söù giaû: "Ngöôi trôû laïi ñoù noùi raèng: vò naøo laø Ngu-loä thaät xin môøi ñeán", söù giaû lieàn trôû laïi noùi y theo lôøi Phaät daïy. Luùc ñoù Ngu-loä duøng thaàn thoâng ñeán nhaø Y vöông ngoài vaøo choã chöøa cho mình. Thò phöôïc ca thaáy Ngu-loä ñeán roài lieàn daâng cuùng thöùc aên cho Phaät vaø taêng nhöng ñoái vôùi Ngu-loä khoâng coù thaønh kính. Theá toân suy nghó: "Ñeä töû naøy cuûa ta ñöùc naëng nhö nuùi Dieäu cao, Thò phöôïc ca naøy ngu si töï laøm thöông toån, ta nay neân hieån döông thaéng ñöùc cuûa Ngu-loä". Sau khi thoï thöïc xong, cuï thoï A-nan-ñaø muoán laáy baùt cuûa Phaät ñem röûa nhöng Phaät khoâng cho laáy. Thöôøng phaùp cuûa Phaät laø neáu Phaät aên xong chöa thu baùt thì caùc Bí-soâ cuõng khoâng thu baùt. Ngu-loä thaáy caùc Bí-soâ aên xong maø chöa thu baùt lieàn quaùn bieát Theá toân muoán hieån baøy thaéng ñöùc cuûa mình neân di chuyeån nöûa choã ngoài, duoãi caùnh tay ra nhö caùi voøi voi ñeán choã Theá toân thu laáy baùt. Luùc ñoù Y vöông ñang ñöùng beân ñöùc Phaät nhìn thaáy caùnh tay duoãi daøi nhö caùi voøi voi thu laáy baùt, lieàn ñöa maét nhìn theo ñeå xem laø thaàn thoâng cuûa ñaïi ñöùc naøo, khi bieát ñaây laø thaàn thoâng cuûa Ngu-loä Y vöông lieàn ngaát xæu ngaõ xuoáng ñaát. Thaân toäc röôùi nuôùc leân maët giaây laâu môùi tænh, tænh roài lieàn ñeán choã Ngu-loä ñaûnh leã ai caàu saùm taï, noùi keä: "Caây Chieân ñaøn taùnh haèng maùt laïnh, Hoa OÁt-baùt-la theå ngaùt höông, Maâm vaøng thöôøng phaùt aùnh saùng dieäu, Ngoïc Pheä löu ly thöôøng saùng saïch, Ngöôøi taïo toäi aùc thöôøng saân haïi, Nhö veû leân ñaù khoù boâi xoùa, Thaùnh nhôn thöôøng cuøng chung dieäu thieän, Xin haõy thöông xoùt tha thöù con".

Luùc ñoù Ngu-loä noùi vôùi Y vöông: "Toâi thöôøng tu nhaãn ñaâu coù taâm haän", sau ñoù Y vöông ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài tieãn ñöa Phaät vaø Taêng ra veà. Sau khi veà ñeán truù xöù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi thænh hoûi Phaät: "Theá toân, nhaân duyeân gì Thò phöôïc ca khi chöa bieát cuï thoï Ngu-loä coù chôn thaät ñöùc thì khoâng cung kính; bieát roài lieàn ñaûnh leã ai caàu saùm taï?", Phaät noùi: "Khoâng phaûi ngaøy nay môùi coù vieäc nhö vaäy, xöa kia cuõng ñaõ xaûy ra vieäc töông tôï nhö theá, caùc thaày kheùo laéng nghe: Thuôû xöa coù moät vò vua teân laø Phaïm-ma-ñaït-ña, luùc ñoù ôû phöông Baéc coù moät ngöôøi buoân ngöïa daãn naêm traêm thôùt ngöïa ñi ñeán nöôùc trung phöông, trong soá naêm traêm con ngöïa naøy coù moät con Thaûo maõ mang thai laïi laø Trí maõ. Töø khi con Thaûo maõ mang thai Trí maõ, caû baày ngöïa ñeàu khoâng hí nöõa; ngöôøi buoân ngöïa cho laø caû baày ngöïa ñeàu maéc bònh neân khoâng hí, ñeán khi con Thaûo maõ sanh ra Trí maõ, caû baày ngöïa ñeàu ñöùng xuõ tai khoâng daùm khua ñoäng, ngöôøi buoân ngöïa cho laø do sanh con ngöïa con naøy neân coù ñieàu baát töôøng nhö vaäy, neân ñoái vôùi con ngöïa con naøy khoâng coù thöông meán. Ngöôøi buoân ngöïa ñi veà phöông Nam

daàn daàn ñeán ranh giôùi nöôùc Trung phöông, döøng laïi ôû moät thoân xoùm teân laø Cung thò vì luùc naøy ñang laø muøa Haï trôøi möa, neáu tieáp tuïc ñi baày ngöïa deã bò suùt moùng, ngöôøi buoân ngöïa sôï baày ngöïa bònh naëng theâm, gaây toån thaát cho oâng neân döøng ôû ñaây moät thôøi gian cho ñeán khi maõn muøa möa. Khi môùi ñeán ôû ñöôïc moïi ngöôøi trong thoân bieáu taëng moùn naøy moùn kia neân khi ra ñi ngöôøi buoân ngöïa cuõng bieáu taëng laïi moïi ngöôøi trong thoân moùn naøy moùn kia. Luùc ñoù vôï cuûa ngöôøi thôï goám baûo choàng ñeán tieãn ñöa ngöôøi buoân ngöïa, muïc ñích ñeå ñöôïc bieáu taëng laïi vì tröôùc ñoù ngöôøi thoï goám naøy coù taëng ngöôøi buoân ngöïa moät moùn baèng söù. Ñeå tieãn ñöa ngöôøi thôï goám laøm moät caùi aán kieát töôøng baèng buøn nhuyeãn ñem taëng ngöôøi buoân ngöïa, ngöôøi buoân ngöïa nhaän taëng vaät roài noùi: “Raát tieác oâng ñaõ ñeán treã vì haøng hoùa ñaõ ñöa ñi tröôùc roài, hieän giôø toâi chò coøn con ngöïa con naøy neáu oâng caàn thì tuøy yù daãn noù ñi”, ngöôøi thôï goám noùi: “Trong nhaø toâi toaøn laø saûn phaåm goám, neáu ñem con ngöïa naøy veà, noù chaïy nhaûy ñaïp beå heát thì sao, ñoái vôùi toâi noù laø con vaät voâ duïng”. Con ngöïa nghe roài lieàn böôùc ñeán quyø beân ngöôøi thôï goám lieám chaân oâng khieán oâng sanh aùi nieäm ñoåi yù nhaän laáy vaø daãn noù veà nhaø. Veà ñeán nhaø ngöôøi vôï hoûi ñöôïc bieáu taëng moùn gì, ngöôøi thoï goám chæ con ngöïc con, ngöôøi vôï noùi: “Con ngöïa naøy ö, noù seõ ñaïp beå heát ñoà goám cuûa chuùng ta”. Con ngöïa nghe roài lieàn böôùc tôùi lieám chaân baø vôï khieán baø khôûi taâm yeâu meán noù, haèng ngaøy noù tôùi lui trong saân choã phôi ñoà goám nhöng khoâng heà ñuïng beå caùi naøo, hai vôï choàng thôï goám noùi: “Con ngöïa naøy thaät deã thöông, ñi trong choã

phôi ñoà goám maø chaúng gaây toån thaát gì”. Khi ngöôøi thôï goám ñi xa laáy ñaát veà ñeå laøm ñoà goám thì con ngöïa naøy theo sau, khi laáy ñaát xong noù khom löng xuoáng cho ngöôøi thôï goám ñaët leân roài noù töø töø chôû ñaát veà nhaø. Ngöôøi choàng noùi vôùi vôï: “Con ngöïa naøy thaät deã thöông, noù thay toâi laøm coâng vieäc naëng nhoïc, baø neân thöôøng laáy caùm gaïo troän vôùi caën daàu meø cho noù aên nheù”. Luùc ñoù ôû nöôùc Ba-la-neâ-tö, con Trí maõ cuûa vua Phaïm-ma-ñaït-ña bò bònh cheát, caùc nöôùc Bieân phöông lieàn sai söù ñeán uy hieáp vua: “Töø nay nhaø vua phaûi noäp coáng phaåm cho nöôùc toâi, khoâng noäp thì khoâng ñöôïc ra khoûi thaønh, neáu ra khoûi thaønh chuùng toâi seõ vaây baét”, nhaø vua nghe roài nhöng khoâng muoán noäp coáng phaåm vaø cuõng khoâng daùm ra khoûi thaønh. Khi nghe tin coù ngöôøi buoân ngöïa daãn naêm traêm con ngöïa vaøo trong nöôùc cuûa mình, vua lieàn baûo ñaïi thaàn: “Laâu nay ta thöôøng ñöôïc thaéng traän laø nhôø coù con trí maõ, nay noù cheát ta bò caùc nöôùc Bieân phöông khinh thò, nay ta taïm aån trong thaønh moät thôøi gian, caùc khanh ra ngoaïi tìm cho ta moät con Trí maõ khaùc”. Ñaïi thaàn tuaân lònh vua cuøng moät ngöôøi coi töôùng ngöïa ñeán choã ngöôøi buoân ngöïa ñeå xem töôùng ngöïa, vöøa nhìn thaáy baày ngöïa ngöôøi xem töôùng ngöïa lieàn bieát baày ngöïa naøy ñaõ bò moät con Trí maõ ñieàu phuïc, nhöng tìm khoâng ra con Trí maõ ñoù. Khi nhìn thaáy con Thaûo maõ meï, ngöôøi xem

töôùng ngöïa lieàn bieát con ngöïa naøy ñaõ sanh ñöôïc con Trí maõ, lieàn hoûi ngöôøi buoân ngöïa: “Trong baày ngöïa cuûa oâng, oâng coù baùn cho ai moät con ngöïa naøo chaêng?”, ngöôøi buoân ngöïa noùi: “Toâi chöa baùn cho ai, nhöng coù moät con ngöïa con toâi cho laø ñieàu baát thöôøng neân ñaõ ñem cho ngöôøi thôï goám trong thoân xoùm teân laø Cung thò”. Ngöôøi xem töôùng ngöïa noùi vôùi ñaïi thaàn: “Con ngöïa con ñoù chính laø con Trí maõ, ngöôøi buoân ngöïa naøy khoâng phaân bieät ñöôïc laø tuaán maõ neân ñaõ ñem vaát boû ñeà hoà thöôïng vò”. Ñaïi thaàn lieàn trôû veà taâu vua, vua baûo ñaïi thaàn cuøng ngöôøi xem töôùng ngöïa ñeán thoân Cung thò tìm nhaø ngöôøi thôï goám, ñeán nôi vò ñaïi thaàn hoûi thôï goám: “OÂng ñang duøng con ngöïa naøy vaøo vieäc gì?”, ñaùp: “Duøng ñeå chôû ñaát”, ñaïi thaàn noùi: “Toâi ñem con löøa ñoåi cho oâng ñöôïc khoâng?”, ñaùp khoâng ñöôïc, ñaïi thaàn noùi: “Toâi ñem moät coå xe vôùi boán con traâu ñoåi cho oâng, oâng coù chòu khoâng?”, ñaùp: “Toâi yeâu meán con ngöïa naøy, xe vaø traâu ñoái vôùi toâi voâ duïng”, ñaïi thaàn noùi: “OÂng haõy suy nghó laïi, ngaøy mai chuùng toâi ñeán nöõa”, noùi xong lieàn caùo töø. Thôøi ñoù con ngöïa coù theå noùi ñöôïc tieáng ngöôøi, sau khi caùc quan ra veà, con ngöïa hoûi chuû: “Hoï ñaõ noùi gì vôùi oâng?”, ngöôøi thôï goám noùi: “Hoï muoán ñoåi laáy maày”, con ngöïa noùi: “Sao oâng khoâng chòu ñoåi, oâng khoâng neân coù yù nghó giöõ toâi laïi ñeå chôû ñaát cho oâng. Neáu coù vò vua doøng Saùt-ñeá- lôïi thoï ngoâi quaùn ñaûnh, toâi seõ chôû vò aáy treân löng. Neáu ngaøy mai hoï ñeán

hoûi nöõa thì oâng neân ñoøi moät öùc vaøng hoaëc coù theå ñöïng vaøng trong moät caùi bao coät vaøo chaân toâi ñeå toâi keùo ñi cho ñeán khi naøo toâi keùo khoâng noåi thì oâng môùi chòu ñoåi”. Ngaøy mai caùc quan laïi ñeán, ngöôøi thôï goám noùi y theo lôøi Trí maõ daën, ngöôøi xem töôùng ngöïa noùi vôùi ñaïi thaàn: “Ngöôøi thôï goám naøy ngaây ngoâ ñaâu bieát laø ngöïa naøy laø Trí maõ, chæ laø con Trí maõ naøy muoán baùo aân chuû neân ñaõ daïy oâng ta noùi nhö theá. Ta neân traû cho oâng ta moät öùc vaøng vì söùc cuûa Trí maõ coù theå keùo bao vaøng gaáp boäi moät öùc”. Ñaïi thaàn lieàn sai söù veà taâu vua ñaõ tìm ñöôïc trí maõ vôùi giaù moät öùc vaøng, vua lieàn ñöa cho söù giaû moät öùc vaøng mang ñeán ñoù ñoåi laáy con trí maõ. Trí maõ veà ñeán nöôùc Ba-la-neâ-tö ñöôïc ñöa vaøo chuoàng baäc nhaát aên toaøn baèng luùa maïch vaø coû non nhöng Trí maõ khoâng chòu aên. Nhaø vua ñeán xem thaáy trí maõ khoâng aên hoûi ngöôøi chaêm soùc ngöïa: “Coù phaûi Trí maõ bò bònh khoâng?”, ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi: “Trí maõ thaät khoâng coù bònh”, lieàn noùi keä hoûi trí maõ: “Ngöôi haù khoâng nhôù nôi loø goám, Luùa maïch, coû non thöôøng thieáu thoán, Thaân theå oám gaày da boïc xöông, Ñoùi loøng ra ñoàng aên luùa maï, Ngaøy ñeâm theo yù oâng thôï goám, Thaân thöôøng chôû ñaát bò khoán nhuïc, Nay ñöôïc quoác vöông côûi ñi ñaàu, Côù sao khoâng aên laïi öu saàu”. Trí maõ baát nhaãn noùi keä ñaùp: “Chaân toâi khoûe, loøng toâi kieâu duõng, Trí hueä xeùt roõ khoâng caùc loãi, Toâi coù thaéng ñöùc oâng ñeàu bieát, Nhöng sao moïi ngöôøi laïi khinh maïn, Laø thieän hay aùc chæ oâng bieát, Pheùp xöa sao khoâng tuaân haønh theo, Nay toâi khoâng aên cam chòu cheát, Soáng laøm chi bò ngöôøi coi

thöôøng, Ngay caû keû ngu cuõng khinh thöôøng, Toâi voán khoâng sanh taâm lo buoàn, Nhöng khi thaáy oâng reû ruùng toâi, Toâi môùi öu saàu khoâng thieát soáng". Ngöôøi chaêm soùc ngöïa nghe roài taâu vôùi vua: "Nay Ñaïi vöông neân duøng theo phaùp cuûa Tieân nhôn ngaøy xöa ñeå ñoái xöû Trí maõ, neáu khoâng Trí maõ khoâng chòu aên", vua hoûi: "Phaùp cuûa Tieân nhôn ngaøy xöa nhö theá

naøo?", ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi: "Caùch thaønh ba traïm tu söûa ñöôøng saù vôùi phöôùn loïng trang nghieâm, Ñaïi vöông daãn boán binh ra nghinh ñoùn. Choã ôû cuûa Trí maõ phaûi duøng laù ñoàng ñoû loùt treân maët ñaát, Ñoâng cung thaùi töû caàm loïng vaøng che phía treân, tröôûng nöõ cuûa Ñaïi vöông caàm phaát traàn baèng kim baûo ñuoåi muoãi moøng, Quoác ñaïi phu nhôn öôùp maät vaøo gaïo thôm ñöïng trong maâm vaøng böng ñeán cho Trí maõ aên, Ñeä nhaát ñaïi thaàn caàm caùi saøng baèng vaøng ñeå höùng phaân". Vua noùi: "Neáu theo nghi thöùc ñoù e raèng khoâng oån", ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi: "Nghi thöùc naøy chæ coù trong baûy ngaøy maø thoâi". Vua haï lònh y theo nghi thöùc aáy maø laøm, Trí maõ beøn aên uoáng, ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi keä: "Ñaïi vöông ñoái vôùi ngöôi, Cung caáp theo yù muoán, Nay ngöôi ñöôïc vöøa yù, Phaûi taän taâm vôùi vua". Trí maõ noùi: "Toâi seõ nghe theo lôøi oâng". Luùc ñoù nhaø vua muoán ñeán vöôøn uyeån, caùc quan duøng vaät baùu thuø dieäu laøm yeân cöông heát söùc trang nghieâm, Trí maõ thaáy vua saép ngöï lieàn khom löng xuoáng, nhaø vua cho raèng trí maõ ñau löng, ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi: "Trí maõ sôï vua khoù leân yeân neân khom löng xuoáng". Vua ngöï treân ngöïa ñi ñeán beân soâng thì Trí maõ khoâng chòu ñi tôùi, vua cho laø ngöïa sôï nöôùc, ngöôøi chaêm soùc ngöïa noùi: "Trí maõ sôï öôùt thaân vua neân khoâng tieán tôùi", noùi roài lieàn bao boïc ñuoâi ngöïa laïi, ngöïa môùi chòu tieán qua soâng. Nhaø vua vaøo trong vöôøn Uyeån höôûng hoan laïc trong nhieàu ngaøy, caùc nöôùc bieân cöông nghe tin naøy lieàn keùo binh ñeán vaây thaønh, nhaø vua beøn cõõi Trí maõ ñi cöûa sau ñeå vaøo thaønh. Treân ñöôøng vaøo thaønh coù caùi ao lôùn teân laø Dieäu phaïm, trong ao coù nhieàu loaïi sen che phuû maët ao, Trí maõ khi ñeán beân ao, chaân ñaïp treân hoa sen ñi qua ñeå vaøo thaønh. Giaëc beân ngoaøi nghe bieát lieàn boû chaïy töù taùn, vua vui möøng baûo quaàn thaàn: "Neáu ai cöùu ñöôïc maïng soáng cuûa vua quaùn ñaûnh doøng Saùt-ñeá-lôïi thì ngöôøi aáy phaûi ñöôïc ñeàn ôn xöùng ñaùng. Nay ta cho môû hoäi Voâ giaø phi thôøi ñeå aên möøng". Caùc quan tuaân lònh cho môû ñaïi hoäi Voâ giaø phi thôøi, luùc ñoù ngöôøi buoân ngöïa nghe bieát tin naøy lieàn suy nghó: "Coù thaät con ngöïa con ñoù chính laø trí maõ hay khoâng, ta neân ñeán xem thöû", nghó roài lieàn ñi ñeán choã Trí maõ, Trí maõ thaáy ngöôøi buoân ngöïa lieàn hoûi: "OÂng baùn heát caû baày ngöïa ñöôïc bao nhieâu, moät mình toâi duøng moät öùc vaøng ñeå traû ôn ngöôøi thôï goám", ngöôøi buoân ngöïa nghe roài lieàn ngaát xæu, moïi ngöôøi röôùi nöôùc vaøo maët giaây laâu môùi tænh, tænh roài lieàn böôùc tôùi oâm chaân Trí maõ, sau ñoù buoàn baõ ra veà. Naøy caùc Bí-soâ, ngöôøi buoân ngöïa xöa kia chính laø Y vöông Thò

phöôïc ca, Trí maõ chính laø Bí-soâ Ngu-loä. Ngöôøi buoân ngöïa xöa kia khi chöa bieát thaéng ñöùc Trí maõ beøn coi thöôøng, sau khi bieát ñöôïc thaéng ñöùc môùi aên naên; ngaøy nay Thò phöôïc ca khi chöa bieát thaéng ñöùc cuûa Ngu-loä beøn kieâu maïn, khi bieát ñöôïc thaéng ñöùc lieàn hoái haän saùm taï. Cho neân phaøm phu khoâng coù maét hueä thì khoâng neân voäi sanh taâm khinh maïn ngöôøi khaùc; ngöôøi trí neân duøng maét hueä tuøy choã quaùn xeùt, caùc thaày neân hoïc nhö theá".

Hoïc Xöù Thöù Hai Möôi Hai: GIAÙO THOÏ BÍ SOÂ NI ÑEÁN CHIEÀU TOÁI Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc röøng Theä-ña thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù Phaät baûo cuï thoï Nan-ñaïc-ca thuyeát phaùp giaùo thoï Bí-soâ ni. Cho neân Bí-soâ ni Lieân-hoa-saéc cuøng naêm traêm ñoà chuùng ñeán choã cuï thoï Nan-ñaïc-ca ñaûnh leã roài ngoài moät beân nghe thuyeát dieäu phaùp. Do Nan- ñaïc-ca duøng cuù nghóa vieân maõn kheo thuyeát giaûng neân ni chuùng nghe queân caû thôøi gian, maõi ñeán chieàu toái môùi trôû veà thì cöûa thaønh ñaõ ñoùng, chö ni keâu môû cöûa, ngöôøi giöõ cöûa thaønh noùi: "Thaønh ñaõ ñoùng roài", chö ní noùi: "Cha ngöôi laø ngöôøi kính tín, ngöôi neân môû cöûa cho chuùng ta vaøo thaønh", ngöôøi giöõ cöûa thaønh noùi: "Toâi ñaõ giao chìa khoùa cho ngöôøi cuûa nhaø vua roài neân khoâng theå môû ñöôïc". Chö ni khoâng vaøo thaønh ñöôïc ñaønh phaûi vaøo trong röøng Khoâng vieân nghæ qua ñeâm, luùc ñoù chö ni phaân chia choã nghæ, ñaây laø choã cuûa thaùnh giaû , kia laø choã cuûa Thaùnh giaû neân gaây ra tieáng khieán cho naêm traêm teân cöôùp ôû ngoaøi bìa röøng nghe ñöôïc. Chuùng baøn vôùi nhau: "Chuùng ta khoan haõy vaøo thaønh troäm cöôùp, neân troäm cöôùp cuûa maáy cung nhôn giaø naøy tröôùc". Luùc ñoù Lieân- hoa-saéc quaùn bieát coù giaëc cöôùp, khoâng muoán cho chuùng cöôùp ñoaït taøi vaät cuûa caùc vò ñoàng phaïm haïnh neân duøng thaàn löïc hoùa laøm quaân binh cuûa Tyø-loâ-traïch gia noåi chieân troâng khaép boán phía khieán cho boïn giaëc hoaûng sôï boû chaïy. Trôøi vöøa saùng chö ni lieàn vaøo thaønh, caùc Baø-la-moân cö só troâng thaáy lieàn cheâ traùch: "Sa moân Thích töû tu tònh haïnh maø nam nöõ ôû chung, chö ni saùng sôùm môùi vaøo thaønh". Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe bieát lieàn baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: ... Nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ tuy ñöôïc chuùng sai giaùo thoï Bí-soâ ni, ñeán maët trôøi laên maø vaãn coøn giaùo thoï thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho Nan-ñaïc-ca. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo?: Chieàu toái töôûng laø chieàu toái vaø nghi ñeàu phaïm Ñoïa. Chöa chieàu toái töôûng laø chieàu toái vaø nghi thì phaïm AÙc-taùc. Khoâng phaûi chieàu toái

töôûng khoâng phaûi chieàu toái hoaëc tuy chieàu toái maø töôûng laø khoâng phaûi chieàu toái thì khoâng phaïm. Suoát ñeâm noùi phaùp, cöûa chuøa gaàn nhau, cöûa

thaønh khoâng ñoùng thì khoâng phaïm. Khoâng phaïm nöõa laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch. Luùc ñoù caùc Bí-soâ thænh hoûi Phaät: “Taïi sao ni Lieân-hoa-saéc giuùp cho naêm traêm ni thoaùt khoûi naïn giaëc cöôùp?”, Phaät noùi: “Khoâng phaûi chæ ngaøy nay ni Lieân-hoa-saéc giuùp ni chuùng thoaùt naïn maø ñôøi qua khöù cuõng ñaõ giuùp nhö theá, caùc thaày laéng nghe: Thuôû xöa coù moät thöông chuû ôû trong moät thoân xoùm cöôùi vôï chöa bao laâu thì noùi vôùi vôï laø muoán ñeán phöông khaùc buoân baùn caàu taøi lôïi, ngöôøi vôï muoán cuøng ñi, ngöôøi choàng noùi: “Ñöôøng saù xa xoâi nhieàu hieåm naïn ñaâu theå giuùp nhau, em neân ôû nhaø”, ngöôøi vôï khoùc loùc ñoøi ñi, ngöôøi baïn ñoàng haønh lieàn khuyeân ngöôøi choàng neân cho ñi cuøng, ngöôøi choàng ñaønh phaûi cho ngöôøi vôï ñi cuøng. Treân ñöôøng ñi khi döøng nghæ treân nuùi, moïi ngöôøi ñeàu nguû say chæ coù ngöôøi vôï thöông chuû coøn thöùc. Luùc ñoù coù sö töû ñeán, ngöôøi vôï naøy caàm ñuoác löûa quay voøng ñeå xua ñuoåi sö töû, treân khoâng trung chö thieân noùi keä: “Chöa chaéc caùc söï nghieäp, Nam töû ñeàu laøm ñöôïc, Tuy laø thaân nöõ nhôn, Coù trí ñuoåi sö töû”. Naøy caùc Bí-soâ, ngöôøi vôï thöông chuû xöa kia chính laø ni Lieân-hoa- saéc trong ñeâm ñaõ cöùu ñoaøn thöông buoân thoaùt naïn sö töû; ngaøy nay cuõng trong ñeâm xua ñuoåi boïn cöôùp cöùu thoaùt chö ni”.

Hoïc Xöù Thöù Hai Möôi Ba: HUÛY BAÙNG NGÖÔØI KHAÙC VÌ THÖÙC AÊN NEÂN GIAÙO THOÏ BÍ SOÂ NI Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc röøng Theä-ña thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù Phaät baûo Nan-ñaïc-ca thuyeát phaùp giaùo thoï Bí-soâ ni cho neân Ñaïi theá chuû daãn naêm traêm ñoà chuùng ñeán choã Nan-ñaïc-ca ñaûnh leã roài ngoài moät beân nghe phaùp. Nan-ñaïc-ca duøng aâm thanh vi dieäu trình baøy cuù nghóa nhöng nhieàu vò ni thieåu trí khoâng hieåu ñöôïc, vì sôï neân khoâng daùm hoûi. Ñaïi theá chuû cuøng chö ni nghe phaùp xong ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài ngoài moät beân, Ñaïi theá chuû baïch Phaät: “Chuùng con vöøa ôû choã cuï thoï Nan- ñaïc-ca nghe phaùp, tuy cuï thoï giaûng cuù nghóa vi dieäu nhöng coù nhieàu ni thieåu trí khoâng hieåu ñöôïc, vì sôï neân khoâng daùm hoûi. Nhö Phaät ñaõ daïy do boá thí neân ñöôïc voâ uùy, neáu Theá toân chaáp thuaän cho ni chuùng cuùng döôøng giaùo thoï sö, chuùng con seõ tuøy söùc cuùng döôøng”. Phaät noùi: “Haõy

tuøy theo yù muoán cuûa chö ni”. Chö ni khoâng bieát cuùng döôøng nhöõng gì, Phaät noùi: “Neân duøng naêm thöù chaùnh thöïc hoaëc naêm thöù töôùc thöïc hoaëc caùc vaät caàn duøng nhö daây löng...”. Luùc ñoù Luïc chuùng nhö thöôøng leä coù moät ngöôøi ñöùng ngoaøi cöûa ngoõ, hoâm ñoù OÂ-ba-nan-ñaø ñöùng thaáy Bí-soâ ni ñi ñeán lieàn hoûi: “Coâ böng caùi gì ñoù?”, ñaùp laø böng chaùo söõa vaø thöùc aên ngon, hoûi böng cho ai, ñaùp laø cho cuï thoï Nan-ñaïc-ca, OÂ-ba-nan-ñaø noùi: “Neáu toâi thöôøng ñöôïc chaùo söõa vaø thöùc aên ngon nhö theá, toâi seõ thöôøng giaùo thoï ni chuùng”. Sau ñoù laïi coù Bí-soâ khaùc mang baùnh traùi ñeán cuõng noùi laø cho Nan-ñaïc-ca , OÂ-ba-nan-ñaø noùi: “Toâi cho laø Nan-ñaïc-ca duøng taâm nhö

phaùp noùi phaùp cho ni chuùng, khoâng ngôø Nan-ñaïc-ca vì chuùt thöùc aên maø giaùo thoï ni chuùng". Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe bieát lieàn cheâ traùch: "Taïi sao Bí-soâ laïi noùi vì thöùc aên neân giaùo thoï ni chuùng", ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: ... Nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ noùi vôùi Bí-soâ khaùc raèng: Thaày vì ñöôïc cuùng döôøng thöùc aên neân giaùo thoï Bí-soââ ni thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho OÂ-ba-nan-ñaø. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ noùi vôùi Bí-soâ khaùc raèng: Thaày vì thöùc aên neân giaùo thoï ni chuùng thì phaïm Ñoïa. Neáu thaáy Bí-soâ thaät vì thöùc aên neân giaùo thoï ni chuùng maø noùi thì khoâng phaïm. Khoâng phaïm nöõa laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch.

Hoïc Xöù Thöù Hai Möôi Boán: ÑEM Y CHO BÍ SOÂ NI KHOÂNG PHAÛI BAØ CON Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc röøng Theä-ña thaønh Thaát-la-phieät, trong thaønh coù hai vôï choàng tröôûng giaû soáng vôùi nhau ñaõ laâu maø khoâng coù con, ñeán tuoåi giaø suy baïn beø xa laùnh, taøi saûn vaø caùc vaät tö sanh cuõng saép caïn kieät neân ngöôøi choàng noùi vôùi vôï: "Nay toâi ñaõ giaø khoâng theå kieám tieàn ñöôïc nöõa, toâi muoán xuaát gia", ngöôøi vôï noùi: "Toâi cuõng muoán xuaát gia". Sau ñoù hai ngöôøi cuøng ñeán choã Ñaïi theá chuû ñaûnh leã, ngöôøi choàng baïch raèng: "Thaùnh giaû, vôï toâi muoán ôû trong phaùp luaät kheùo thuyeát giaûng xuaát gia thoï vieân cuï", Ñaïi theá chuû hoûi bieát khoâng coù naïn duyeân lieàn cho xuaát gia vaø thoï vieân cuï. Ngöôøi choàng ñeán choã moät Bí-soâ trong röøng Theä-ña caàu xuaát gia, Bí-soâ hoûi naïn duyeân roài lieàn cho xuaát gia vaø thoï vieân cuï. Ngöôøi trong thaønh nghe bieát hai vôï choàng tröôûng giaû ñeàu xuaát gia khen laø hi höõu ñeàu ñem thöùc aên, y phuïc, ngoïa cuï... ñeán cuùng döôøng. moät hoâm Bí-soâ naøy maëc thöôïng phuïc ñeán thaêm Bí-soâ ni Coá nhò, ni naøy

ñaûnh leã roài ngoài moät beân, thænh thoaûng ñöa maét nhìn ñaïi y cuûa Bí-soâ, Bí-soâ hoûi: "YÙ coâ muoán ñöôïc ñaïi y naøy phaûi khoâng?", ñaùp laø muoán ñöôïc, Bí-soâ suy nghó: "Thaät khoù laøm traùi yù, ta cho roài seõ may laïi caùi khaùc", nghó roài lieàn ñem y cho ni Coá nhò. Luùc ñoù Theá toân boảng baûo A-nan-ñaø: "Thaày ñeán thoâng baùo cho caùc Bí-soâ bieát Nhö lai saép du haønh ñeán nöôùc Ma-kieät-ñaø, caùc vò naøo muoán tuøy tuøng thì söûa soaïn haønh trang", A-nan- ñaø vaâng lôøi Phaät daïy ñi thoâng baùo. Thöôøng phaùp cuûa chö Phaät laø khi saép söûa leân ñöôøng, Theá toân quay laïi quan saùt ñaïi chuùng y phuïc coù nghieâm trang, oai nghi coù teà chænh khoâng, lieàn thaáy Bí-soâ tröôûng giaû khoâng ñaép ñaïi y maø muoán theo Phaät du haønh, Theá toân lieàn hoûi A-nan-ñaø, A-nan-ñaø lieàn ñem söï vieäc treân baïch Phaät, Phaät hoûi: "Bí-soâ ñoù ñem y cho vò ni ñoù coù phaûi laø baø con khoâng?", ñaùp laø khoâng phaûi baø con, Phaät noùi: "Neáu ni khoâng phaûi laø baø con thì khoâng bieát truø löôïng Bí-soâ coù y hay khoâng coù y, ñöôïc cho y lieàn nhaän laây; neáu laø ba con thì seõ khoâng laøm nhö theá". Theá toân do nhaân duyeân naøy quôû traùch Bí-soâ tröôûng giaû roài cheá hoïc xöù nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ ñem y cho Bí-soâ ni khoâng phaûi laø baø con, tröø trao ñoåi,

phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho ngöôøi trong phaùp luaät naøy. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Ni khoâng phaûi baø con khôûi töôûng khoâng phaûi baø con vaø nghi maø ñem y cho thì phaïm Ñoïa. Neáu laø baø con khôûi töôûng khoâng phaûi baø con vaø nghi maø ñem y cho thì phaïm AÙc-taùc. Neáu laø baø con khôûi töôûng baø con hoaëc khoâng phaûi baø con khôûi töôûng laø baø con ñem y cho thì khoâng phaïm. Neáu ni gaëp naïn duyeân khoâng coù y maëc ñem cho thì khoâng phaïm. Neáu vì noùi phaùp meán moä ñem y cho hoaëc nhôn thoï giôùi maø cho hoaëc mua cho hoaëc trao ñoåi ñeàu khoâng phaïm. Khoâng phaïm nöõa laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.